II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 24 augusti 2006

Kulturellt innehåll – digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

(2006/585/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION UTFÄRDAR DENNA REKOMMENATION

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 211, och

av följande skäl:

(1) Den 1 juni 2005 presenterade kommissionen initiativet i2010, som syftar till att optimera användningen av informationsteknik för att åstadkomma ekonomisk tillväxt, mer jobb och bättre livskvalitet för befolkningen i Europa. Kommissionen har lyft fram de digitala biblioteken som ett centralt inslag i i2010. I meddelandet "i2010: digitala bibliotek" (30.9.2005) ([1]) beskriver kommissionen sin strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande när det gäller Europas samlade kulturarv, även kallat kollektiva minne. I detta ingår trycksaker (böcker, tidskrifter och tidningar), fotografier, museiföremål, arkivhandlingar och audiovisuellt material. (Nedan används samlingsbeteckningen kulturellt innehåll för detta).

(2) En rekommendation bör utfärdas till medlemsstaterna med åtgärder som bygger på ovannämnda strategi för att med hjälp av Internet optimera utnyttjandet av den ekonomiska och kulturella potentialen hos Europas kulturarv.

(3) Inom ramen för detta bör man göra insatser för digitalisering av innehåll från bibliotek, arkiv och museer. Elektronisk tillgång till sådant innehåll gör att befolkningen i hela Europa kommer åt det och kan använda det för förströelse, utbildning och arbete. Europas flerspråkiga kulturarv i hela dess mångfald kommer att lyftas fram på Internet. Det digitala innehållet kan dessutom vidareutnyttjas inom områden som t.ex. turism och utbildning, liksom i nya skapande verksamheter.

(4) I rådets slutsatser av den 15–16 november 2004 om arbetsplanen för kultur 2005–2006 betonas det viktiga bidrag som kreativitet och kreativa näringsgrenar ger till den ekonomiska tillväxten. Samordnad digitalisering är upptagen som ett prioriterat ämne.

(5) Redan i Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 16 november 2005 om filmarvet och konkurrenskraften i därtill kopplade branscher ([2]) ges medlemsstaterna rådet att vidta åtgärder för att öka utnyttjandet av digital och annan ny teknik för insamling, katalogisering, bevarande och restaurering av filmverk. När det gäller just filmverk innebär den nya rekommendationen att 2005 års rekommendation kompletteras på en rad punkter.

(6) Digitalisering är ett viktigt sätt att öka tillgången till kulturellt innehåll. I vissa fall är digitalisering den enda vägen att garantera att det blir tillgängligt även för kommande generationer. Därför drivs nu många digitaliseringsprojekt i medlemsstaterna, men det saknas en samlad insats. Om medlemsstaterna agerar tillsammans för att digitalisera sina kulturarv skulle urvalet av innehåll bli enhetligare och man skulle undvika onödig överlappning. Det skulle också leda till ett säkrare investeringsklimat för företag som satsar på digitaliseringsteknik. Det går lättare att uppnå dessa mål om det finns kvantitativa mål för digitaliseringen samt översikter av pågående och planerade digitaliseringsprojekt.

(7) Genom partnerskap mellan privat och offentlig sektor och privat sponsring av digitaliseringsprojekt kan privata företag och organisationer delta i arbetet. Sådana former bör främjas ytterligare.

([1]) KOM(2005) 465 slutlig.

([2]) EUT L 323, 9.12.2005, s. 57.

(8) Genom investeringar i ny teknik och storskaliga anläggningar för digitalisering kan man få ner kostnaderna med bibehållen eller förbättrad kvalitet. Sådana åtgärder bör därför rekommenderas.

(9) En gemensam flerspråkig portal skulle göra det möjligt att söka elektroniskt i det digitala kulturarv som är spritt över Europa. Portalen skulle förbättra tillgången till innehållet och lyfta fram dess gemensamma inslag. Portalen bör bygga vidare på existerande projekt som t.ex. det europeiska biblioteket (TEL), där europeiska bibliotek redan samarbetar. Där det är möjligt bör portalen åstadkomma ett närmande av privata upphovsrättsinnehavare och alla aktörer inom området. Man bör uppmuntra medlemsstaterna och kulturinstitutionerna till ett starkt engagemang för en sådan portal.

(10) Bara en del av det innehåll som finns i bibliotek, arkiv och museer är offentligt i meningen att det saknar upphovsrättsskydd. Eftersom upphovsrätten fungerar som en viktig drivkraft för kreativitet, bör Europas kulturella innehåll digitaliseras, göras tillgängligt och bevaras med full respekt för upphovsrätt och närstående rättigheter. Av särskild betydelse är här artiklarna 5.2 c, 5.3 n och 5.5 samt skäl 40 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället [1]. Licenssystem för verk av okända upphovsmän (anonyma verk) – dvs. upphovsrättsskyddade verk vars rättsinnehavare är svåra eller rentav omöjliga att hitta – och verk där upplagan är slut, eller verk, t.ex. audiovisuella, som inte längre distribueras, kan underlätta regleringen av upphovsrättigheter. Därigenom underlättas även digitaliseringen, liksom tillgängliggörandet i elektronisk form. Man bör därför satsa på sådana system i nära samarbete med rättsinnehavarna.

(11) Det kan finnas bestämmelser i nationell lagstiftning som gör att användning av innehåll som saknar upphovsrättsskydd hindras, t.ex. genom att det krävs myndighetsbeslut för varje mångfaldigande av innehållet. Alla sådana hinder bör kartläggas och undanröjas.

(12) Rådets resolution C/162/02 av den 25 juni 2002 om bevarande av framtidens minne – bevarande av digitalt innehåll för kommande generationer [2] innehåller förslag till mål och åtgärder för bevarande av digitalt innehåll åt kommande generationer. För närvarande saknas emellertid tydliga och heltäckande politiska strategier i medlemsstaterna för detta. Denna brist äventyrar bevarandet av digitalt innehåll och kan leda till att det går förlorat. Utveckling av effektiva metoder för digitalt bevarande har långtgående konsekvenser, inte bara för offentliga institutioner, utan också för alla organisationer och företag som vill bevara digitalt innehåll, eller är skyldiga att göra det.

(13) Flera medlemsstater har infört, eller överväger att införa, skyldigheter för producenter av digitalt innehåll att överlämna ett eller flera pliktexemplar av materialet till en särskilt utsedd nationell arkivinstitution. Det krävs effektivt samarbete mellan medlemsstaterna för att undvika alltför stora variationer i bestämmelserna om pliktexemplar. Sådant samarbete bör därför främjas.

(14) Genom webbinsamling kan särskilt utsedda institutioner själva hämta Internetinnehåll i stället för att producenterna måste lämna in pliktexemplar. På så sätt minskas den administrativa bördan på producenter av digitalt material. Bestämmelser om webbinsamling bör därför införas i nationell lagstiftning.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS ATT MEDLEMSSTATERNA

I fråga om digitalisering och elektronisk tillgång

1. samlar in information om pågående och planerad digitalisering av böcker, tidskrifter, tidningar, fotografier, museiföremål, arkivhandlingar och audiovisuellt material – nedan tillsammans kallat kulturellt innehåll – och upprättar översikter av sådana digitaliseringsprojekt för att undvika dubbelarbete och för att främja samarbete och synergieffekter på Europanivå,

2. tar fram kvantitativa mål för digitalisering av material i arkiv, bibliotek och museer, med uppgifter om den beräknade ökningen av digitalt material som kan läggas in i det europeiska digitala biblioteket samt om de budgetmedel som myndigheterna anslår för detta,

3. främjar partnerskap mellan kulturinstitutioner och den privata sektorn för att skapa nya sätt att finansiera digitalisering av kulturellt innehåll,

4. inrättar och driver storskaliga anläggningar för digitalisering som en del av eller i nära samarbete med kompetenscenter för digitalisering i Europa,

[1] EGT L 167, 22.6.2001, s. 10.
[2] EGT C 162, 6.7.2002, s. 4.

5. främjar inrättandet av ett europeiskt digitalt bibliotek i form av en gemensam flerspråkig portal till Europas digitala kulturarv som är spritt över Europa genom att

   a) uppmuntra kulturinstitutioner, liksom förlag och andra upphovsrättsinnehavare, att göra sitt digitala material sökbart i det europeiska digitala biblioteket,

   b) se till att kulturinstitutioner, och i tillämpliga fall privata företag, följer gemensamma normer för digitalisering för att åstadkomma datateknisk kompatibilitet hos det digitala innehållet på Europanivå och för att underlätta sökning över språkgränserna,

6. förbättrar villkoren för digitalisering av och elektronisk tillgång till kulturellt innehåll genom att

   a) inrätta system för utnyttjande av verk av okända upphovsmän (anonyma verk) efter samråd med berörda parter,

   b) införa eller främja frivillig reglering för att underlätta användning av verk där upplagan är slut eller som inte längre distribueras, efter samråd med berörda parter,

   c) se till att det finns förteckningar över kända verk av okända upphovsmän (anonyma verk) och verk som saknar upphovsrättsskydd,

   d) kartlägga nationella bestämmelser som innehåller hinder för elektronisk tillgång till och efterföljande användning av kulturellt innehåll som saknar upphovsrättskydd och att undanröja dessa hinder,

I fråga om digitalt bevarande

7. upprättar nationella strategier för långvarigt bevarande av och tillgång till digitalt material med uppfyllande av bestämmelserna om upphovsrätt, varvid strategierna skall

   a) beskriva verksamhetens organisation med uppgifter om roller och ansvarsområden för deltagande parter, samt om tilldelade resurser,

   b) innehålla särskilda handlingsplaner med allmänna beskrivningar av målen samt tidsplaner för deras genomförande,

8. sinsemellan utbyter information om strategier och handlingsplaner,

9. inför nationella bestämmelser som tillåter att offentliga institutioner mångfaldigar och migrerar digitalt kulturellt innehåll för bevarandeändamål, med iakttagande av EU:s bestämmelser och annan internationell lagstiftning om upphovsrätt,

10. beaktar utvecklingen i övriga medlemsstater vid utformandet av politiska åtgärder och förfaranden för inlämning av pliktexemplar av material som redan från början framställts i digital form, detta för att förhindra att det uppstår för stora variationer i bestämmelserna,

11. inför nationella bestämmelser om att särskilt utsedda institutioner skall bevara Internetinnehåll med hjälp av särskilda metoder, t.ex. webbinsamling, med iakttagande av EU:s bestämmelser och annan internationell lagstiftning om upphovsrätt,

I fråga om uppföljning av rekommendationen

12. underrättar kommissionen – inom 18 månader efter det att den här rekommendationen har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* och därefter vartannat år – om åtgärder som vidtagits med anledning av rekommendationen.

Utfärdad i Bryssel den 24 augusti 2006.

På kommissionens vägnar

Viviane REDING

Ledamot av kommissionen